

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko
Izhaja vsako nedeljo.

UREDNIŠTVO in UPRAVA:
Prekmurska tiskarna v Murški Soboti, odgovoren Hahn Izidor.
Telefon števil. 76.

Rokopisi se ne vračajo.

Cena oglasov na oglasni strani: cela stran 800 Din, pol strani 400 Din.
Cena malih oglasov 15 Din. — Med tekstem vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

Naročnina: znaša letno 30, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 72 Din.
Štev. rač. pošne hran. 12.549

II. LETO

Murska Sobota, 3. novembra 1940.

ŠTEV. 44.

Politični pregled

Domači dogodki:

Nj. Vel. kralj Peter II. je pred dnevi obiskal Kraljevo in okolico ter Kragujevac. Z radostjo in veseljem ga je povsod ljudstvo z navdušenjem pozdravljalo.

Pomočnik našega notranjega ministra je obiskal nemško prestolnico, kjer si je ogledal razne ustanove nemške policije.

Prosvetni minister dr. Korošec je bil prejšnji teden v Zagrebu, kjer je obiskal dr. Mačka, bana dr. Šubašiča in druge veljake HSS. Hrvatski časopisi pišejo s tem v zvezi, da je dr. Korošec obisk v Zagrebu bil zaradi tega tako zapažen, ker je dr. Korošec prvič po sporazumu prišel v Zagreb.

Predsednik vlade je v enem svojih zadnjih govorov, med drugim naglasil, da bo vlada najela več milijard posojila, ki bo z njim začela velika javna dela v korist našega gospodarstva. Napovedal je tudi največjo skrb za prehrano ljudstva.

V Skoplju so bile velike slovesnosti ob priliki 28 letnice kumanovske bitke in osvoboditve mesta Skoplja.

Radi nemirov, ki so jih povzročili komunistični dijaki, so za nekaj dni zaprli beograjsko vseučilišče.

Radikali in demokrati bi radi v bodoče, v našem političnem življenju, enotno nastopali. Njihov cilj je, da bi se Srbi združili na skupnem narodnem programu, ki pa ne bi bil več vsesrbski, marveč bi se potegoval za zloženo državo, ki bi bila srbsko-hrvatsko-slovenska.

Levičarske stranke so se tudi združile ter so si ustanovile skupen medstrankarski odbor.

Podpisana je naredba o varovanju za primer onemoglosti, starosti in smrti delavcev v javnih podjetjih.

Jugoslovanska mornarica je v sedanji vojni izgubila 7 ladij skupno teže 45.300 ton. Največja ladja, ki smo jo izgubili, je bil parnik „Carica Milica“, ki je imela 9900 ton nosilnosti.

Direkcija za zunanjo trgovino je začasno ustavila izvoz svinj v Italijo.

„Naša glavna skrb je, da ohranimo najvišji interes države in naroda. To je bil tudi eden od razlogov, da je nastopila po-

litična tišina v državi. Narod, ki hoče živeti v miru, mora biti pripravljen, da se sam brani.“ Iz govora predsednika vlade dr. Cvetkoviča, ki ga je imel na konferenci JRZ v Nišu.

Nove poštne znamke s sliko kralja Petra je dalo v promet poštno ministrstvo. Znamke so v vrednosti po 5 in 5,50 din.

Iz Beograda poročajo o živahnih političnih posvetih. Tako so imeli več konferenc min. predsednik Cvetkovič, podpredsednik vlade dr. Maček, ministra dr. Korošec, dr. Šutej, ban dr. Šubašič in drugi.

Prekomorski promet naše države z zunanjim svetom bo po poročilih iz Budimpešte, kmalu vzpostavljen.

Iz zamejstva:

Vodja Nemčije Hitler se je sestel s francoskim podpredsednikom vlade Lavalom. Temu sestanku je sledil sestanek med Hitlerjem in španskim generalom Francom. Končno sta se sestala še Hitler in vladar Francije maršal Petain. Namen teh sestankov je bil sodelovanje Španije in Francije z velesilama osišča Rim-Berlin v borbi proti Angliji.

Nemčija in Italija hočeta izvršiti v najkrajšem času napad na angleško moč v Sredozemskem morju, ki ima svoje najmočnejše oporišče v Egiptu. Napad hočeta izvesti iz dveh strani, ali kakor časopisi pišejo „napad s kleščami“. Prvi del klešč je bil ustvarjen z nemško zasedbo Romunije, drugi del klešč pa naj bi bili Francija in Španija.

Francija in Španija bi sicer ne šli v vojno proti Angliji. Španija naj bi pomagala pri zaporu Sredozemlja pri Gibraltarju, Francija pa naj bi odstopila svoja vojna oporišča za vojne ladje in letalstvo.

Anglija skuša vse to preprečiti. V Egipt je poslala svojega vojnega ministra. Predsednik vlade je v radiu imel na Francoze nagovor, naj se ne vdajo nemško-italijanskemu pritisku. Amerika pa je razglasila, da bo takoj zasedla francoske posesti v Ameriki, če bi Francozi pomagali Nemcem in Italijanom.

Ameriški mornariški minister je rekel, da se sedanja vojna vodi v glavnem zaradi prehrane in petroleja. Kdor kontrolira petrolej in živila, ta bo tudi zmagal v sedanji vojni. Evropski konti-

Poziv učiteljstvu za sodelovanje pri narodni zbirki za obmejne kraje dne 10. novembra t. l.

Slovenskemu učiteljstvu! Naš narod je majhen. Usoda pa je le prerada malim narodom mačeha, ki skrbi, da jim je življenje čim krajše. Naš narod pa je izredno trdoživ. V sredini Evrope, v križišču važnih cest, je kljuboval nevarnostim. Veliki in močni narodi so med tem propadli in izginiti v noč, on pa je ostal pri življenju. Tisočletno golgoto suženjstva je pretrpel, a omagal ni.

Borci in vodniki so ga bodrili, tolažili in mu kazali pot v svobodo. Med glasniki svobode in oznanjevalci lepših dni je bila tudi Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Podprta z delom učiteljstva je budila že v nežni mladini ljubezen do naroda in hrepenenje po svobodi; s številnimi svojimi podružnicami pa je budno stala na straži in je povsod zajezila naše meje, kjer je bil gñnaval tujine posebno hud. Polstoleten trud Druž-

be je bil kronan z lepim uspehom.

Današnja doba je zopet nemirna in nevarna kot malokdaj. Mejniki padajo. Države, kjer ni pravega borbenega duha, izginjajo čez noč. To nam bodi v opomin! Treba bo, da naše vrste strnemo in našo stražo ob mejah podvojimo. Zdaj bolj kot kdaj prej.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani priredi tudi letos dne 10. novembra svojo nabiralno akcijo. Ob teh težkih prilikah bo ta narodna zbirka za brate in sestre ob mejah obenem lepa preizkušnja naše požrtovalnosti in naše narodne zavednosti in zrelosti.

Učiteljstvo ni nikdar preslišalo klika, ko je šlo za pomoč obmejnemu bratom. S tem večjo požrtovalnostjo se bo vrglo letos na delo. Pozivamo zato vse tovariše, da zastavijo vse svoje moči, da bo imela ta narodna zbirka popoln moralen in materialen uspeh!

nent nima zadosti hrane, niti petroleja. Narodi, ki obvladajo morja, so zato na boljšem.

Bivši romunski kralj in vse njegovo spremstvo je postavljeno v Španiji, kamor je zbežal, pod policijsko nadzorstvo.

100 Poljakov-beguncev so v Romuniji zaprli. Med njimi sta tudi maršal Rydz-Smygli ter bivši poljski zunanji minister Beck, ki je hotel zbežati. Dolžijo jih, da so hoteli vohuniti.

Romunska poročila pravijo, da so Sovjeti spremenili Bukovino in Besarabijo v pravo vojaško taborišče. V obeh deželah so zbrane velikanske količine vojaškega materiala. Turški listi pa vedo poročati, da so Nemci zbrali v vzhodni Prusiji in na Poljskem veliko število čet ter velike množine letal.

Letalska vojna med Nemčijo in Anglijo se nadaljuje z vso silo. Dan za dnem se vrste siloviti nemški letalski napadi na London in druga angleška mesta ter akcije angleškega letalstva proti Berlinu in drugim mestom v Nemčiji in nemškim oporiščem ob Kanalu.

Čedalje večje zbližanje Združenih držav in Velike Britanije se opaža v zadnjem času. Amerika hoče z vsemi silami podpreti Veliko Britanijo v njeni orjaški in zagrizeni borbi.

Trgovska pogajanja med Madžarsko in Romunijo v Budimpešti so bila prekinjena.

Iz ene same tovarne v Zedinjenih državah pride sedaj mesečno po 500 letal v Anglijo. Tovarna izdeluje nek nov model letala, ki prekaša njene dosedanje izdelke.

Širijo se vesti, da se s posredovanjem Španije in Švedske vrše posredovanja za mir med Anglijo in državama osi (Italija Nemčija.)

V Nemčiji objavljajo slike pijancev

Pred nedavnim so izdale nemške oblasti navodila za pobijanje alkoholizma. Način pobijanja alkoholizma je zelo izviren in bo verjetno tudi uspešen. Nizozemsko časopisje že poroča, kako so izvedli to nalogo v Mainzu. Tam je policijski predstojnik izdal navodilo, da morajo policijske oblasti fotografirati vsakega, ki ga zalotijo v pijanosti. To sliko bodo potem objavili v krajevnem časopisju. To je res kaj pripravno sredstvo za pobijanje alkoholizma.

Slaba letina pšenice

V naši državi smo lani pridelali 23.488.356, letos pa 15.545.657 metrskih stotov pšenice, torej 7.942.699 metrskih stotov manj nego lani. Padec letošnje produkcije pšenice v Evropi znaša okrog 16 odstotkov.

Vprašanje bolnice

„Slovenski Narod“ piše: Minister socialne politike in narodnega zdravja dr. Budisavljevič je dovolil iz državnega posojila 7.5 milijona din in 4.5 milijona za dograditev kirurškega paviljona nove bolnice v Splitu. Ban dr. Šubašič je pa odobril najetje posojila 16.5 milijona za popolno dograditev nove splitske bolnice. — Čudno, da se pri nas ne najde nihče, ki bi spraval vprašanje bolnice v pravi tir. Kaj bo res Slovenija zadnja v državi, ki bo dobila moderno bolnico? Za vse drugo imamo dovolj denarja, mnogo nepotrebnih ali vsaj manj potrebnih poslopij smo že zgradili zadnja leta za drag denar, samo za bolnico ni in ni denarja. Ali ni to naše žalostno kulturno izpričevalo?

K tem vrsticam ni treba drugih komentarjev, saj tudi mi sami prav dobro vemo in čutimo, kako nujno potrebna je za Soboto že tolikokrat obljubljena nova bolnica.

Naš gospodarski sporazum z Nemčijo

Po enomesečnih pogajanjih so prejšnjo soboto podpisali v Beogradu trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Nemčijo. Naš trgovinski minister dr. Andres je po podpisu dejal, da je dosežen popoln sporazum v vseh gospodarskih vprašanjih, ki zanimajo Jugoslavijo in Nemčijo. O podrobnostih sporazuma je povedal, da so razpravljali o povišanju tečaja nemške marke. Zaradi izenačenja s pariteto dinarja in ostalimi klinškimi valutami so tečaj marke povišali s 14.80 na 17.82 din, kar pa ne velja za stare pogodbe. Preferencial bo postopno od-

pravljen do 1. aprila 1941., ker ni več sodoben; vendar pri tem ne bo ogrožena rentabilnost našega izvoza. Izvažali ne bomo blaga, ki ga nimamo preveč. Tako bo zaradi slabe žetve odpadel naš izvoz pšenice, več bomo pa izvozili koruze in lesa. Iz Nemčije bomo v glavnem uvažali premog, železo in železne izdelke. — Naš zunanji minister dr. Cincar-Markovič je o sporazumu dejal, da zalagamo Nemčijo v mejah svoje možnosti s surovinami in živili. V Nemčijo bomo pa lahko prodali tudi vse ostale naše produkte po povoljnih cenah. Gospodarski sporazum je bil mogoč samo na osnovi popolnega razumevanja obojestranskih interesov in respektiranja obojestranskih možnosti. Tudi politično sodelovanje z Nemčijo pomeni za našo državo mir. Nadaljevanju in okrepitevi tega sodelovanja ni nič na poti, ker ustreza to obojestranskim dobro pojmovanim interesom.

Letalska katastrofa

Točno dva meseca po katastrofi potniškega letala na Velebitu je v torek popoldne strmoglavilo potniško letalo Aeroputa blizu Borova na zemljo. Pri katastrofi je našlo smrt sedem oseb, pet pa jih je bilo ranjenih. Med mrtvimi je tudi pilot, 35-letni Otmar Krepel, sin orožniškega narednika v p. g. Petra Krepla v Velenju. Pokojni je bil eden naših najsposobnejših letalcev.

Moderne okvirje za slike
Post. vložke — Kolesa
dobite najceneje pri
N e m e c J., M Sobota.

DOMAČE VESTI

— **Osebna vest.** Na našo gimnazijo je bil postavljen za suplenta g. Milan Dodič. Poučeval bo slovenščino.

— **V soboškem srezu manjka 21 učiteljskih moči.** Čeprav deluje na šolah v soboškem srezu okrog 160 učiteljskih moči, je vendar še vedno 21 mest praznih. Tri mesta so se izpraznila ta mesec z odhodom učiteljev na višjo pedagoško šolo (dva iz Fikšincev in eden iz Tišine). V Fikšincih sta se spraznila obe mesti in je bila šola ta mesec brez pouka. Po dve učiteljski mesti sta še prazni v Pertoči in Serdici, po eno pa na Tišini, v Kramarovcih, pri Sv. Juriju, v Kuzmi, Kruplivniku, Gornji Lendavi, Vidoncih, Bodoncih, Šulincih, Budincih, Domanjševcih, Fokovcih, Kančevcih, Križevcih in Markovcih. Kakor poročamo na drugem mestu, bo z novembrom zasedeno tudi eno mesto v Fikšincih.

— **Eden v grob, drugi v zapor.** V Benkovi tovarni mesnih izdelkov se je v soboto dopoldne odigralo žalostno obračunavanje med dvema mesarskima pomočnikoma, pri katerem je prišel ob življenje 20 letni Ivan Jurglič, doma iz Gornjih Jesenic pri Št. Rupertu na Dolenjskem. Že v petek sta se pri kosilu v obednici sprla in stepla s 26 letnim Blažom Bertečičem, doma iz Drobčevca pri Križevcih na Hrvatskem, pri čemer sta razbila krožnik in 200 din vredno ogledalo. Ker je imel Bertečič s 26. okt. odpovedano službo v tovarni, se je zjutraj oglašil v pisarni po dokumente in plačo. Istočasno je bil v pisarni tudi Jurglič in oba sta sporazumno poravnala škodo, ki sta jo napravila v obednici. V

GRAJSKI RINO MURSKA SOBOTA

PREDSTAVE:

v četrtek 31. X. 1940 ob 20.30 uri
v soboto, dne 2. XI. ob 17.30 uri
in ob 20.30 uri

VELEFILM

„BELI TIGER“ (BOOLOO)

Režira: Clyde E. Elliott **Suratna Asmara**
COLIN TAPLEY

Lov za tajinstvenim „belim tigrom“, ki se mu domačini izkazovali božje časti in žrtvovali lepote svojega rodu . . . Velikašne borbe v naravi . . .

V nedeljo, dne 3. XI. 1940
ljudska predstava ob 11 uri 15 min.

„BELI TIGER“

Znižane cene: 2, 3, 5 din.

Dodatek: Novi „Fox-ov“ tednik in žala

PREDSTAVE:

v nedeljo, dne 3. XI. ob 15.15 uri
ob 17.30 uri
in ob 20.30 uri

v ponedeljek, dne 4. XI. ob 17.30 uri
in ob 20.30 uri

v torek, dne 5. XI. ob 20.30 uri

Velikašna drama

„V vrtincu strasti“ (Gehenna)

Režira: Michael Waszynski
ina Benita Boguslav Samborski Lidija Wisocka

Film je posnet po noveli Helene Mniszek!

Mati Anice umira . . . nasmej se . . . kočem, da s Tvojim smehom grem k svojemu Bogu . . . — Prične se križev pot zapuščenih sirote . . . — Mladi knez Andrej se zagleda v lepo sirotico . . . — Po burnih vrtincih najde Anica svoj mir pred pedobo Brezmadežne na starem drevesu . . .

Dodatek: Novi „Univerzum-vojni“ tednik.

CENE PROSTOROM: 10, 8, 5 in 2 DIN.

mirnem razgovoru sta nato odšla iz pisarne, na dvorišču pa sta se spet začela prepirati. Jurglič je najprej odrinil od sebe Bertečiča, ta ga je pa sunil z ного in ko se je nasprotnik pognal proti njemu, še z nožem v prsi. Zadel ga je v srčno odvodnico. Jurglič je še napravil 35 korakov proti strojnici, tam pa se je zgrudil brez

Nišelvcer Slavko

Večna luč na Oplencu

Na Oplencu tam spi, sam v tih kripi in čaka vstajenja . . .

Bilo nas je okoli dvesto, ko smo poromali na njegov grob. Sami odrasli, v boju oslveli možje, izpod Karavank, zelene Štajerske, lepe Dolenjske. Pridružili so se nam stasiti bratje iz Črne gore, Šumadije in ravnega Banata. Možje vseh poklicev: duhovniki, vojniki, uradniki, kmetje, delavci, generali i. t. d. Pobožno smo se bližali velikašnemu hramu. Vse je navdajala le ena misel: „Na grobu Njega, ki smo ljubili in spoštovali, moliti očenaš za pokoj njegovi duši“. Tiho, po prstih stopamo v kripto, kar zagledamo v skrajnem koncu, preprosto belo ploščo . . . V kraljevi kroni blesti lučka, ki jo je prižgala ljubeča roka žene-kraljice . . . Ob strani svetilka velika debela voščenska, prižgana od hvaležnega naroda . . . Nič ne reče nič . . . Ni nagovorov . . . ni nobenih slovesnosti . . . Neka neznana sila potegne vse na kolena . . . Zavlada molk, da slišimo želest obledelih rož, ki jih je na grob položila neznana roka . . . Ni časa ostati dolgo v molku, za nami so še drugi romarji — iz Fran-

cije in Nemčije so prišli — tudi oni bi radi k svojemu mrtvemu Kralju. Vračamo se v velikašno gornjo cerkev, da tam prižgemo svečke v spomin vsem, ki tu počivajo . . .

Gruče romarjev odhajajo, a nas, ki smo prišli iz skrajnega severa naše lepe domovine, nas vleče nazaj h grobu očeta . . . Eden za drugim prihajamo, da se tam pomenimo sami, s seboj, s svojim Bogom in svojim kraljem. Ob lučki v kroni prižigamo svečke, da jih ponese mo domov našim dragim . . . Na grob polagamo male spominke, ki jih je vsak zase skrbno hranil: ta rožo iz domačega vrta, drugi podobico. In tedaj se nam zazdi, da se oglašča veliki pokojnik in nam govori, kot je govoril leta 1915 svojim junakom:

„Veliki uspehi zahtevajo velikih naporov, velikih žrtev in vztrajnosti do kraja. V tem se spoznajo velike vrline naroda in njegova pravica do življenja, kar smo mi že nekoč dokazali pred vsem svetom. Ne borimo se samo za sebe, temveč se borimo za svojo dečo, za svoje potomce, za bodoča pokolenja. Zanje prinašamo in bomo do konca prinašali vse potrebne žrtve, kakor je Krist dobrotljivo žrtvoval za človeški rod.

Prepričani bodite, da te naše žrtve ne bodo zaman. Z božjo pomočjo nam prinesejo vstajenje naše lepe domovine in ujedinjenje z ostalimi našimi dičnimi brati Jugosloveni!“ in dalje, ko bolan leži jeseni leta 1915 v Lješju in pride k njemu odposlanec italjanskega kralja, da bi se odpeljal z njim v goste k prijateljski državi — pravi: „Ne! Rajši v smrt, kakor pa da bi moji junaški borci mialili, da jih je zapustil poveljnik v zadnjem trenutku! Jaz ostanem tu in počakam, da se vkrcna vsa vojska in vsi begunci. Ko bodo vkrcani poslednji, pride vrsta tudi name. Prej ne grem nikamor. Hočem biti zadnji, ki zapušča domovino!“

Ali niso te besede res vredne velikega borca in junaka?

Tako lahko govori samo mož, ki mu je služba narodu in domovini nad vse.

Ko se oddaljimo iz zadnjega počivališča velikega Kralja, obiščem še shrambo vencev, darov in trakov prinešenih na grob velikega Kralja.

Štiri velike sobe jih je. Tesno so razvrščeni drug ob drugem; vsi iz zlata, srebra, pšenice, spominski trakovi od svežih — že davno ovenelih vencev — zavzemajo dve velike sobe. Prav iz vseh krajev sveta so. Barve

vseh držav, od najmanjše tam nekje v Aziji ali Afriki, do velikih evropskih držav, Rusije, Nemčije, Anglije itd . . . Skromni od ljubeče roke male pastirice tam nekje na Kosovem polju, od vseh občin (tudi Murske Sobote), razkošni iz svile in baržuna, a vsi govore več kot cele knjige, vsi izražajo le eno „Čast junaku, slava apostolu miru, večni pokoj ljubemu očetu in gospodarju“. Ko zapuščamo muzej, se nam odpre pogled na prekrasno Šumadijo. Šele tu razumemo prav besede velikega pokojnika, ki jih je govoril oktobra 1934:

„Dobro vem, kaj se mi lahko primeri vsak trenutek. Na to moramo biti pripravljeni. Toda motijo se tisti, ki mislijo, da bodo zadeli Jugoslavijo, ako zadenejo mene. Tudi jaz sem samo človek. Jugoslavijo pa so gradili mnogi pred menoj in bo samo še silnejše, če tudi jaz padem zanjo!“

Šest let je minulo, odkar je nehale biti njegovo plemenito srce. Šest dolgih let . . . pa ni moglo zabrisati in izbrisati zadnjega njegovega naročila:

„Čuvajte Jugoslavijo!“

To naročilo nam je vsem sveto, brez razlike, vsem, ki ljubimo ta košček naše slovanske zemlje.

esede. Ko so ga naložili na avto in ga odpeljali v bolnico, je na poti izdihnil. Položili so ga na oder v bolniški mrtvašnici. Bertečič je po storjenem dejanju pobegnil in so ga orožniki prijeli v Križovi ulici. Tam so našli tudi nož, zavit v pismo, ki mu ga je pisalo neko dekle iz Zemuna. Zagovarjal se je, da sta si bila Jurgličem navzkriž zaradi njegovega soboškega dekleta in da mu je Jurglič večkrat grozil. Bertečič je romal v zapor, Jurgliča pa so pokopali v nedeljo popoldne ob plošnem sočutju.

— **Pri petepu**, ki je bil v sredo ob 19 zvečer v Šolski ulici med študenti iz Rakičana in Sobote sta bila z nožem ranjena dva udeležena. Oba sta morala v bolnico, vendar pa je prvi, ki ima lažjo rano na nogi, že naslednji dan zapustil, drugi pa je še ostal na zdravljenju, ker ima težjo rano na prsni. Omenjeni prepir mladih študentov v Soboti ni ostal nezapažen, saj ga je gledalo okrog 50 ljudi.

— **Učiteljske premestitve**. Poleg že zadnjič zabeleženih premestitev sta bila še premeščena: učiteljica Sabina Šerah iz Predavcov v Fikšince in učitelj Mišoslav Vrečko iz Pečarovcev v Netelico. Na osnovno šolo v Dol. Slaveče pride učiteljica Karolina Lušin iz Bizeljskega.

— **Dete utonilo v jarku**. V Gomilicah je posestnik Raj vzel seboj na njivo tudi 2 letno hčerko, ki so jo zavili v ruto, da je ne bi zeblo. Dekletce je po nesreči padlo v jarek, ki je bil poln vode. Še predno so prišli starši do kraja nesreče, je dete utonilo.

— **Ogenj na Krajni**. Dne 19. oktobra je nastal požar v kopici slame pri posestniku Francu Bagarija. Ker je bila nevarnost, da se ogenj razširi na sosednja polja, so prihiteli gasilci iz Krajne, Sodišinec in Gederovec, ki so ogenj udušili. Ogenj je nastal zaradi nepredvidnosti, ki jo je povzročil domači 12 letni sin Alojz. Škoda je bilo okrog 1500 din, zavarovalnina znaša pa samo 500 din.

URE, ZLATNINA

KRISTAL, PORCELAN

BOGATA IZBIRA, SOLIDNE CENE
M. ILGER-JEV SIN
MARIBOR, GOSPOSKA UL. 15
USTANOVLJENO LETA 1860

— **Hude zmešnjave zaradi 22 žemelj**. Raznašalec peciva Jurij Ovčar v Križevcih je izročil na postaji v Šalovcih nekemu potniku, ki ga ni poznal, v prtu zavitih 22 žemelj z naročilom, da jih izroči v Hodošu gostilničarju Škaliču. Ta je naročilo vestno izvršil.

Gostilničar ni vedel, kdo mu je pecivo poslal. Misli je, da je bil to raznašalec peciva iz sosednje vasi in je tudi njemu dal prti in denar. Ta je izročeno vzel, ker je misli, da je to last njegovega pekovskega mojstra. Ko se je cela zadeva pojasnila, pa spet ni hotel izročiti prta in 15 din raznašalcu iz Križevca, češ, daje mu lastnica še nekaj dolžna. V vsoto zmešnjavo so zdaj posegli orožniki.

— **Žganjarija v plamenih**. V Čikečki vasi je izbruhnil požar v žganjariji posestnika Štefana Palfija, ki je bil takrat v Varaždinu. Doma sta bili samo žena in hčerka. Po polnoči je izbruhnil ogenj, ki je uničil žganjarijo in leseno lopo pred njo. Gasilci so rešili kotel za kuhanje žganja, drugo pa je pogorelo do tal. Škode je bilo okrog 13.000 din, ki

teline, ki jih je eden skušal prodati, potem pa jih je spustil na dvorišče.

— **Umrla je** po kratki boleznici dne 25. oktobra v 69 let starosti soproga pokojnega Malačič Jožefa, bančnega blagajnika Malačič Etelka, roj. Czipoth. Pokojna je kljub veliki starosti požrtvovalno vzgojila svoje vnuke, ki so že dolga leta brez staršev ter jim omogočila življenjsko pot do srečnejše bodočnosti. Vzorni dvojni materi naj bo zemlja lahka. Preostalim naše sožalje.

— **Prvi sneg**. Po močnem deževju je začelo v nedeljo zvečer snežiti in je snežilo skoraj vso noč. Upanje, da bo prvi sneg izginil, se žal ni uresničilo. Še naslednje dni je vladalo pravo zimsko vreme in sneg je padal še kar naprej. Letošnji sneg je pre-

— **Slikovno gradivo**. Sklicujoč se na opozorilo v naših okrožnicah začetkom turistične sezone prosimo članstvo, da nam pošlje na vpogled vse fotografije, posnete ali zbrane v teku letošnje sezone, ki bi prišle v poštev v turistično propagandne svrhe. Primerne slike bi Tujskoprometna Zveza eventuelno odkupila, na vsak način pa jih bo obdržala v evidenci za konkretne propagandne potrebe. — Obenem opozarjamo članstvo, da zbiranju fotografij posveti pozornost tudi sedaj v jesenski sezoni, prav posebno pa v letošnji zimski turistični sezoni.

SPORT

Lep uspeh soboških športnikov.

V soboto in nedeljo je priredila Slovenska table tennis zveza v Mariboru propagandni namizni turnir, katerega so se brez izjeme udeležili vsi vodeči slovenski igralci. Muro so zastopali na tem turnirju Nemeč J., Horvat in Koch. Med 14 moštvi je zasedla Mura častno 3. mesto.

Muraši so se prav dobro uveljavili v moškem singlu. Kot zadnji štirje med 30 tekmovalci sta ostala dva Muraša Nemeč J. in Koch ter dva člana ljubljanske Mladike Belak in Kreči. Nemeč J. je igral proti Belaku in je imel zmago že v rokah, katero pa je moral zaradi nešportnega postopanja sodnika, klubskega tovariša svojega nasprotnika, prepustiti Ljubljančanu in se zadovoljiti s 3. mestom. Koch je splošno presenečenje porazil že v predtekmovanju slovenskega akademškega prvaka Strojnika, nato pa je preskrbel še za novo senzacijo z zmago nad letošnjim prvakom Slovenije Krečičem. S to zmago se je Koch plasiral v finale, kjer je podlegel dobro razpoloženemu Belaku in tako zasedel drugo mesto.

Agilna Murina table tennis sekcija bo priredila meseca decembra v Soboti turnir, na katerem bodo zopet zbrani najboljši zastopniki naše države v tej sportni panogi.

Proda se klavir po ugodni cen. Polze se v knjigarni HAHN v M. Soboti.

Za NOVO SEZONO prinašamo

RADIOAPARATE

MINERVA, ORION, KÖRTING, HORNYPHON,
MENDE, BRAUN, GRAETZ, SACHSENWERK

z dvoletnim jamstvom.

Baterijski aparati so opremljeni z D elektronikami, delujejo brez akumulatorja.

Predvajanje brezobvezno. Ceniki franko.

Vsi aparati na dolgoročno odplačilo.

Radio Nemeč, M. Sobota

je krita z zavarovalnino. Ogenj je nastal najbrž zaradi nepredvidnosti.

— **Karambol**. Na križišču Zvezne in Slovenske ulice v Soboti sta trčila osebni avto, last trgovca iz Beltinec in tovorni avto iz Ljutomera. Udarec ni bil prehud, vendar je škoda na obeh vozilih za okrog 2000 din. Vzrok karambola je zgolj nesrečen slučaj.

— **Otrok umrl zaradi opeklin**. V Gornji Lendavi je v Kočarjevi hiši na žalosten način umrl sinček Anton, star komaj 16 mesecev. Z materino mlado sestro je bil v kuhinji in sedel pri mizi. Ko je dekle videlo, da se dete vzpenja po mizi in da bo padlo, je skočila proti njemu, da ga pridrži, pri tem pa se ji je vlila iz lonca vrela voda in poparila otroka, ki je naslednji dan kljub takojšnji zdravniški pomoči umrl. Oče nesrečnega otroka je na orožnih vajah, mati pa v porodniški postelji.

— **Sladkosnedi mladi dolgo-prsteži**. V Bakovcih sta ponoči prišla k čebelnjaku posestnika Franca Jančarja dva mlada sladkosnedeža in odnesla iz njega tri panje. V čebelnjak sta prišla skozi odprtino, v kateri so manjkali panji. Panje sta na travniku blizu čebelnjaka odprla in pobrala iz njih satovje z medom. Nekaj sta ga kar na mestu pojedla. Gotovo bi tatvine ne pojasnili, če ne bi isto noč vzela iz kokošnjaka pri nekem drugem posestniku tri pe-

cej zgoden, kljub temu pa resen opomin, da smo na pragu mogoče dolgotrajne zime. Pa je napravil tudi precej škode. V Soboti je oškodoval cvetje v parku in lomil veje mladih topol, ki niso vzdržali teže mokrega snega. Precejšnjo škodo pa trpijo tudi kmetje, ki še niso pospravili vseh svojih poljskih pridelkov. Marsikateri še ima na njivi požeto ajdo in proso, katero ni mogel zvoziti domov, ker ga je vreme prehitelo. Da je na njivah še vsa repa, ni treba posebej omeniti. Mnogo strnišč je ostalo nepreoranih brez zimske setve, saj nihče ni računal, da bo letos tako zgodaj zapadel sneg, ko nas je lani pustil čakati do zadnjih dni novembra. Malodušja pa še ni treba. Upajmo, da nam bo zimsko odejo vzel prvi sončni dan, ki vsaj po koledarskih pravilih še ne sme izostati.

Ob zaključku lista :

Vojna med Italijo in Grčijo

Radi nekega obmejnege spora je italijanska vlada dne 28. oktobra ob 2 uri ponoči stavila trirni ultimatum z zahtevo, da Grčija izroči Italiji vojna oporišča zlasti vse luke ob obali Sredozemskega morja in na otokih.

Grčija je odklonila italijanske zahteve ter takoj proglasila splošno mobilizacijo. Kralj Jurij je po-

zval svoj narod na obrambo domovine in pravi, da je Grčija prisiljena boriti se do konca za svojo neodvisnost in svobodo. Italijanske čete so ob 5 uri zjutraj prekoračile albansko-grško mejo. Na novem grško-italijanskem bojišču je prišlo že do prvih srditih bojev.

CENTRAL KINO DITTRICH, M. SOBOTA

V soboto, 2. nov. ob 1/29 uri zvečer
V nedeljo, 3. nov. ob 1/24., 6. in 1/29 uri
V ponedeljek, 4. nov. ob 1/29 uri zvečer

Veseli madžarski film po istoimenskem romanu CSATHO KÁLMÁNA

NOVA SORODNICA

V glavnih vlogah: TURAY IDA, KABOS GYULA, Berky Lili, Dely Ferenc, Percel Zita in Gózon Gyula.

Pri nakupu 12 vstopnic (blok)
— cena za deset vstopnic. —

SLUŽBENE OBJAVE

ZDRUŽBE TRGOVCEV V MURSKI SOBOTI

Sekcija trgovcev za jajc in perutnino pri združbi trgovcev v Murški Soboti, vabi vse svoje člane na obvezen sestanek, ki bo v sredo, dne 6. novembra t. l. ob 9. uri predpoldne v gostinskih prostorih gostilne g. Josipa Benka v Murški Soboti. Na dnevnem redu so zelo važna vprašanja, zato priporočamo polnoštevilno udeležbo. Posebnih vabil sekcija ne bo razposlala.

Navodila za izvedbo uredbe o kontroli cen na malo.

Ministerstvo trgovine in industrije urad za kontrolo cen v Beogradu je izdal navodila kako se naj vporabljajo določila za vodstvo kontrolnih knjig in kako se ravna pri določanju maksimalnih cen in maksimalnega brutozaslužka v trgovini na drobno. Vsem članom priporočamo, da ta navodila, ki jih podajamo v izvirnem besedilu, temeljito proučijo in da jih hranijo. Pripominjamo, da je združenje vložilo pri sreskem načelstvu prošnjo za odobritev maksimalnega brutozaslužka pri najrazličnejšem blagu. Kakor hitro bo prošnja rešena, bo združenje objavilo tabelarični pregled tega pripomočka. Za enkrat veljajo še navodila glede brutozaslužka kakor smo jih objavili v M. K. št. 41 od 13. oktobra t. l.

Navodila urada za kontrolo cen v Beogradu se glasijo:

Čl. 1.

U svrhu pravilne i jednolične primene Uredbe o kontroli cen na malo nadležne vlasti držatce se ovog uputstva.

Nadležne vlasti su Banske uprave, koje je za to ovlastio Ured za kontrolo cena i njim podležne prvostepene vlasti koje će propisivati cene na malo na svom području, a kontrolo nad njihovim radom vodiće drugostepene vlasti po uputstvima Ureda za kontrolo cena.

Čl. 2.

Artikli stavljeni pod kontrolo cena na malo imenovani su u priloženom spisku artikala pod kontrolom cen na

malo. To su svi artikli, koji su stavljeni pod kontrolo cena na veliko u smislu Uredbe o kontroli cena od 14 februara 1940 kao i oni artikli, koji budu stavljeni pod kontrolo cena na veliko.

Čl. 3.

Cene na malo mogu se po Uredbi o kontroli cena na malo odrediti na dva načina: propisivanjem najviše maksimalne prodajne cene ili određivanjem maksimalne bruto zarade u procentima na efektivnu nabavnu cenu:

Kod određivanja maksimalne cene ili maksimalne bruto zarade u procentima nadležna vlast držatce se sledećega:

Iz liste artikala koji su pod kontrolom izabraće se oni artikli koji su najvažniji u tom mestu. Ispušteni artikli mogu se kasnije maksimirati po potrebi.

Kontrolisani artikli podeliće se u dve grupe:

1. Na artikle koji se proizvode u samom mestu potrošnje ili u neposrednoj okolini i kod kojih prevozniki troškovi ne igraju veliku ulogu. Takvi su artikli na primer: mast (loj), sveže meso, u nekim mestima drvo za gorivo, cigla i crep i. t. d. U ovakve artikle spadaju i hleb i brašno, ali se njihova cena određuje na temelju posebne Uredbe i uputstava Ureda za kontrolo cena.

2. Na artikle koji se u mesto potrošnje dovoze iz raznih mesta i kupuju od raznih prodavača po raznim cenama i uslovima na primer: pirinač, zejtin, kafa, sapun, sveće, platna i ostale tkanine i predje pod kontrolom itd.

Za artikle prve grupe vlasti će odrediti maksimalne cene (n. pr. mast se ne sme prodavati po ceni većoj od din 22.—).

Za artikle druge grupe vlasti će propisati maksimalni procenat bruto zarade koji će trgovci na malo moći da dodadu svojoj efektivnoj nabavnoj ceni.

Za svaki artikal propisatce se ponaosob ovaj procenat bruto zarade, a njegova višina ima biti odmerena prema mesnim uslovima i prilikama.

Ni u kojem slučaju i nigde ova bruto zarada ne sme za kontrolisane artikle preći 25%, ali se može odrediti koji god niži procenat.

Cene artikala pod kontrolom, koje su važile u pojedinim mestima na dan stupanja na snagu Uredbe o kontroli cena ne malo 30. augusta 1940 godine ne mogu biti povišene primenom veće bruto zarade od one koja je postajala u času maksimiranja zarade. No ako se pokaže da su zatečene zarade bile više od maksimalne bruto zarade od 25% nadležne vlasti će sniziti procenat bruto zarade na taj procenat i ispod tog maksimalnog procenta.

Čl. 4.

Prvostepene upravne vlasti koje na svome području vrše kontrolo cena na malo propisatce maksimalne cene ili maksimalne bruto zarade u smislu ovog uputstva po saslušanju opštine

Halo!

Štednja je vedno umestna a najbolji danes, zato zamenjajte Vaš stari aparat, kateri Vam žre preveč toka.

Naš najnoviji baterijski aparat z žarnicama serije D 1.5 V. Vam prihrani **50% na anodi in 75% na kurilni bateriji.** Polnjenje akumulatorja odpade.

Zahtevajte opis in ponudbo!

Radio aparati vseh najboljših znamk v veliki izbiri vedno na zalogi.

Mali mesečni obroki!

tt. ŠTIVAN ERNEST, M. SOBOTA Tel. št. 39.

Halo!

Enonadstropna hiša

v središču mesta v Medjimurju, ki nosi letno 80.000 Din, se proda po zelo ugodni ceni vsled družinskih razmer. V hiši se nahaja že 34 let dobro vpeljana tekstilna delavnica, ki se tuči preda, a ni obvezno.

Informacije se dobe pri

Dr. SCHWARZ LUDVIKU
advokatu v ČAKOVCU.

ke dodaju svi troškovi pakovanja i prevoza do mesta u radnju maloprodavca i sve mesne dažbine ukoliko postoje. Ako prevozne troškove i pakovanje snosi sam trgovac na veliko ili fabrikant, neće se priznati.

Pod prevoznim troškovima razumevaju se svi troškovi za prevoz železnicom, brodom, kamionom, kolima ili prenos nosačima do u radnju.

U vrednost robe po fakturi treba uračunati i prometni porez ukoliko je fakturi zaračunat, a odbiti sve rabate koji trgovci malo dobijaju na robu.

Trgovac na malo dužan je tražiti od trgovca na veliko ili fabrike, da na svom računu navede broj i datum odobrenja nadležne Banske uprave za cenu, koja je u fakturi zaračunata. Ako prvostepena upravna vlast sumnja u ispravnost računa upitaće Bansku upravu, koja je izdala odobrenje, da li je zaračunata cena ispravna.

Čl. 7.

Da bi organi kontrole u svako doba mogli da ustanove da li se trgovci na malo drže odobrenih maksimalnih cena ili maksimalnih bruto zarada za pojedine artikle, trgovci na malo dužni su, da vode kontrolni spisak, iz koga će se videti sledeće: dan unosa u radnju nabavljene robe; od koga je roba nabavljena; datum i broj fakture firme od koje je roba nabavljena; broj i datum odobrenja nadležne vlasti po kojem su trgovac na veliko ili fabrika zaračunali robu; koliki je procenat bruto zarade dopušten u tom mestu za taj artikal; prodajna cena na malo dotičnog artikala po prodajnoj jedinici; potpis ličica, koje je izvršilo kontrolo unesenih podataka.

Obrazac ovoga kontrolnog spiska propisatce Ured za kontrolo cena i on se mora voditi uredno i čitko.

Sreska načelstva će preko svojih organa kontrolisati pojedine radnje a vremena na vreme bez prethodne objave i ustanoviti, da li se trgovci drže donetih propisa.

(Se nadaljuje.)

ili odbora za suzbijanje skupoće i nesavesne spekulacije, gde on postoji, i prinudnog udruženja trgovaca za taj sres.

Odredjena maksimalna cena ili maksimalna bruto zarada na efektivnu nabavnu cenu može se izmeniti na traženje prinudnog udruženja trgovca, ali samo ako se dokaže da je ta izmena opravdana s obzirom na postojeće okolnosti. Izmenu može izvršiti Banska uprava ili Ured za kontrolo cena, ako se ustanovi da odobrena cena ili bruto zarada nije u smislu ovog uputstva,

Čl. 5.

Prvostepene upravne vlasti izvšitce sve što je propisano u ovim uputstvima u roku od 7 dana po primitku.

Odmah po izvršenom poslu poslaće po jedan primerak svoje odluke nadležnoj Banskoj upravi i direktno Uredu za kontrolo cena u Beograd s obrazloženjem odluke.

Kako trgovci na malo nisu dužni da traže odobrenje prodajnih cena, prvostepena upravna vlast treba da obavesti trgovce putem prinudnih udruženja, a potrošače uobičajenim načinom, kolike su bruto zarade dopuštene za pojedine kontrolisane artikle i koje su maksimalne cene odredjene, da bi se trgovci i potrošači mogli ravnati.

Ujedno će narediti da svi trgovci na malo na vidnom mestu svoje radnje istaknu tu odluku i da na svakom kontrolisanom artiklu označe prodajnu cenu koju će izračunati u smislu odluke dodavanjem određene bruto zarade u procentima na efektivnu nabavnu cenu.

Čl. 6.

Prvostepene upravne vlasti vodiće kontrolo, da se trgovci na malo drže odredjenih maksimalnih cena i odobrene maksimalne bruto zarade.

Kod te kontrole organi vlasti držatce se sledećeg:

Za artikle kojima je odredjena maksimalna cena ima se paziti, da nijedan trgovac ne prodaje po većoj ceni od odobrene i da po odobrenoj ceni ne prodaje robu slabijeg kvaliteta od drugih trgovaca u mestu.

Za artikle kojima je odredjena maksimalna bruto zarada, ima se paziti, da nijedan trgovac ne prodaje skuplje od cene koja se dobija kad se na efektivnu cenu dodaju odobreni procenti bruto zarade.

Pod efektivnom cenom razume se cena koja se dobije kad se ceni robe po fakturi trgovca na veliko ili fabri-